

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Info luvan hakijoille ja teleyrityksille

Päivi Peltola-Ojala

Agenda

1. GIAn keskeistä sisältöä
2. Viestintäverkkorakentamisen lupahaku -palvelu ja uudet määräajat
3. Demo muutokset Verkkotietopalvelussa
4. Demo rajapintamuutokset
5. Kysymyksiä?

Gigabittiasetus eli GIA

- ▶ Gigabitti-infrastruktuurisäädös (Gigabit Infrastructure Act, GIA) on Euroopan unionin parlamentin neuvoston ja antama asetus (2024/1309/EU), jolla kumottiin aiempi yhteisrakentamisdirektiivi (2014/61/EU). Asetukset ovat suoraan velvoittavaa EU-oikeutta.
- ▶ Asetusta aletaan soveltamaan vaiheittain
 - ▶ Pääosa säännöksiä tuli sovellettavaksi 12.11.2025.
 - ▶ Keskitetyn tietopisteen soveltamisaika alkaa 12.5.2026.
 - ▶ Kiinteistön sisäverkkoja koskevat säännökset tulivat voimaan 12.2.2026.
- ▶ Kansallinen täydentävä lainsäädäntö HE 74/2025 vp vielä jatkovalmistelussa. Yhteisrakentamislaki (276/2016) on vielä voimassa, mutta kansallinen säädös tulee kumoamaan yhteisrakentamislain.

Keitä GIA koskee? 1/2

▶ Verkkojen ja infrastruktuurin ylläpitäjät

- ▶ Kaikki, jotka omistavat tai hallinnoivat fyysistä infrastruktuuria (kaapelit, kanavat, mastot, putket, rakennukset, tiet, sillat, yms.). Ei rajoitu teleyrityksiin – koskee myös sähkö-, vesi-, liikenne- ja energia-alan toimijoita.
- ▶ Velvollisuus jakaa tietoja sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta (fyysinen infrastruktuuri ja rakennustekniset työt) ja myöntää käyttöoikeuksia verkkojen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä suostua yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

▶ Julkisen sektorin toimijat

- ▶ Valtio, kunnat ja kuntayhtymät sekä muut julkiset tahot, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria.
- ▶ Velvollisuus jakaa tietoja sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta (fyysinen infrastruktuuri ja rakennustekniset työt) ja myöntää käyttöoikeuksia verkkojen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä suostua yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

Keitä GIA koskee? 2/2

▶ Teleyritykset, verkko-operaattorit ja infratoimijat

- ▶ Yritykset, jotka rakentavat tai tarjoavat VHCN-verkkoja (erittäin suuren kapasiteetin verkkoja) **tai niiden liitännäistoimintoja** (esim. mastot).
- ▶ Oikeus käyttää olemassa olevaa infrastruktuuria ja pyytää yhteisrakentamista.
- ▶ Oikeus neuvotella vilpittömässä mielessä maanvuokrasopimuksista VHCN-verkkojen rakentamiseksi
- ▶ Velvollisuus jakaa tietoa suunnittelemistaan rakentamistöistä ja olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista
- ▶ Velvollisuus suostua yhteiskäyttöä- ja yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

Muutokset Verkkotietopisteeseen ilmoitettaviin tietoihin

Yhteiskäyttö ja verkkoaluetiedonvaihto Verkkotietopisteen kautta

- ▶ Suomessa Traficomin Verkkotietopiste on osa keskitettyä tietopistettä ja sen kautta verkkotoimijat täyttävät GIA:n ilmoitusvelvoitteen
- ▶ Verkkotietopisteen kautta tulee saada sähköisessä muodossa seuraavat tiedot fyysisestä infrastruktuurista ja **passiivi-infrasta**:
 - a) georeferoitu sijainti ja **reitti**;
 - b) infrastruktuurin tyyppi ja **nykyinen käyttö**;
 - c) yhteyspiste.
- ▶ Fyysistä infrastruktuuria ja passiivi-infraa koskevat tiedot ilmoitetaan lähtökohtaisesti aluetietona
- ▶ Verkkotietopisteen kautta lähetetään tarkempi saatavuuskysely, jossa pyydettyihin tarkempiin tietoihin fyysisen infrastruktuurin saatavuudesta tulee vastata viipymättä viimeistään 10 työpäivän kuluessa.
- ▶ Varsinainen sopiminen yhteiskäytöstä tehdään Verkkotietopisteen ulkopuolella

Yhteisrakentaminen: ilmoitusvelvollisuus

- ▶ Verkkojen rakentajien on ilmoitettava sähköisessä muodossa Verkkotietopisteen kautta
 - ▶ töiden georeferoitu sijainti ja tyyppi
 - ▶ **töihin liittyvät fyysisen infrastruktuurin elementit**
 - ▶ töiden arvioitu aloituspäivä ja kesto
 - ▶ tapauksen mukaan **arvioitu päivämäärä**, jona lopullinen hanke toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille lupien myöntämistä varten
 - ▶ yhteyspiste.
- ▶ Tiedot asetettava saataville viipymättä kuusi kuukautta ennen hankkeen aloittamista *tai* viimeistään
 - ▶ **2 kuukautta** ennen lupahakemuksen jättämistä
- ▶ Ilmoitusvelvollisuus ei koske kriittistä infrastruktuuria, henkeä tai omaisuutta uhkaavia hätätilanteita, kansallista turvallisuutta eikä yksittäisen tilaajayhteyden rakentamista koskevia töitä.
- ▶ Verkkotietopisteen kautta voi etsiä rakennussuunnitelmia alueella, jolla itsellä on rakentamistarpeita, ja lähettää yhteistyöpyynnön verkkotoimijalle, joka on ilmoittanut palveluun rakennussuunnitelman

Viestintäverkkorakentamisen lupia voi hakea keskitetyn tietopisteen kautta

Luvat ja asennusoikeudet 1/2

- ▶ **Kaikkien VHCN-verkkojen rakentamiseen tarvittavien lupahakemusten** toimittaminen keskitetyn tietopisteen kautta
- ▶ Keskitetyn tietopisteen kautta saatavilla jatkossa myös:
 - ▶ Hakemuksen **käsittelyvaiheen** tiedot
 - ▶ Kaikki tiedot **lupaehdoista ja –menettelyistä**
- ▶ Palvelu lupahakemusten tekemiseen yhden pisteen kautta otetaan käyttöön vuoden 2027 aikana. Palvelun käyttöönotto vaiheistetaan ja ensimmäisenä palvelun kautta voi hakea mastojen ja niihin liittyvien laittilojen rakentamiseen tarvittavia lupia.
- ▶ *Rakennusteknisinä töinä, joihin ei sovelleta gigabittiasetuksen mukaista lupamenettelyä, pidetään sellaisia töitä, joiden vaikutus on vähäinen ja pistemäinen, ja jotka eivät aiheuta vähäistä suurempaa haittaa.*

Luvat ja asennusoikeudet 2/2

- ▶ GIA:n lähtökohta on hiljainen hyväksyntä, jos lupaviranomainen ei ole tehnyt asiassa päätöstä 4 kuukaudessa
- ▶ Lupaviranomaisella oikeus kieltäytyä myöntämästä lupaa 15 työpäivän kuluessa hakemuksen jättämisestä, jos rakennussuunnitelmaa ei ole ilmoitettu keskitettyyn tietopisteeseen
- ▶ Lupaviranomaisen on selvitettävä 20 työpäivän kuluessa onko lupahakemus täydellinen
- ▶ Mahdolliset täydennykset pyydettävä toimittamaan 20 työpäivän kuluessa
- ▶ Lupa myönnettävä 4 kuukauden kuluessa täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta
- ▶ Pääsääntöisestä lupien **käsittelyajasta voidaan poiketa** *poikkeuksellisen laajaa yhteensovittamista vaativassa yhteisrakentamishankkeessa.*

Aikataulua muutoksille

- ▶ Pääosin GIA:n velvoitteet ovat jo voimassa.
- ▶ Keskitettyä tietopistettä koskevat muutokset astuvat voimaan 12.5.2026.
- ▶ Keskitetty lupahakupalvelu otetaan käyttöön vuoden 2027 aikana.
- ▶ Palvelu avataan ensivaiheessa mastoja koskevien lupien hakemiseen.
- ▶ Väliajaksi viranomaisille toteutetaan Verkkotietopisteeseen toiminto, jonka avulla voi tarkastaa rakentamissuunnitelmia.

Verkkotietopisteeseen muutoksia

- GIA tuo mukanaan myös Verkkotietopisteen kautta ilmoitettaviin tietoihin uusia tietokenttiä
 - Rakennussuunnitelmien, fyysisen infrastruktuurin ja passiivi-infran ilmoittamiseen tulee muutamia uusia pakollisia tietokenttiä
 - Verkkotietopiste muodostaa **rakennussuunnitelma ID:n**, jonka avulla lupaviranomainen tunnistaa oikean rakennussuunnitelman. ID näkyy palvelussa rakentamissuunnitelman ilmoittajalle
 - Vaikuttaa myös rajapintakäyttöön eli pakollisia tietoja koskevat muutokset vaaditaan rajapintatoimituksista. Vanha rajapinta toimii heinäkuun loppuun asti.
- 12.5.2026 tulee voimaan näiden tietojen ilmoittamisvelvollisuus, joka voi vaikuttaa viestintäverkkojen rakentamista koskevien lupien hakemiseen
 - Lupaviranomainen voi hylätä lupahakemuksen 15 työpäivän kuluessa, mikäli vähimmäistiedot eivät ole saatavilla Verkkotietopisteessä viimeistään 2 kk ennen lupahakemuksen jättämistä
 - Viranomaisille tulee käyttöön työkalu, jolla vähimmäistietoja voi tarkastaa

Kiitos!

Tilaa uutiskirjeemme
Toimivaa verkkoinfraa yhteistyössä
<https://uutiskirjeet.traficom.fi/>